

EL LLENGUATGE

Trucar-li

A l grup de verbs de comunicació que formen; especialment, *escriure*, *telefonar* i *telegrafiar* —la transmissió de missatges per teletip i per tèlex encara no ha original; que sapiguem, cap verb específic— cal afegir *trucar*, que té, a més, el mateix tractament sintàctic, és a dir, el mateix règim. Segons el Diccionari Fabra, el verb *trucar*, com a verb intransitiu, només té, deixant de banda el valor amb què l'usen els jugadors de cartes, el significat «picar a la porta».

Però d'enca que l'ús del telèfon com a mitjà de comunicació s'ha popularitzat fins al punt que tothom coneix, procés que devia iniciar-se, en línies generals, a l'època d'aparició del Diccionari, ara fa cinquanta anys, el verb *trucar* ha anat adquirint, d'acord amb un ús espontani, un significat equivalent al del verb *telefonar*, segurament com a reducció de la frase verbal *trucar per telèfon*, originada per una analogia de tipus material, el timbre, com a la porta i al telèfon. I, efectivament, la Gran Enciclopèdia Catalana, que tantes novetats de llenguatge incorpora al seu repertori, indica ja aquest nou sentit, per extensió, del verb *trucar*: «fer sonar el timbre del telèfon, telefonar». (Hi afegeix, encara, el significat «demanar un favor»: *Hauré de trucar a l'oncle, a veure si em deixa diners.*)

Tal com es dedueix pel que hem dit, el verb *trucar*, en aquest sentit que ara ens importa, és un verb intransitiu. Però; en el seu ús, es veu subjecte a la mateixa alteració sintàctica que el seu sinònim *telefonar* i que *telegrafiar*. És poc probable que algú digui «El vaig escriure» o «La vaig escriure» en lloc de *Li vaig escriure*, però són molts els qui diuen «La telefonaré» i «El vaig telegrafiar» en lloc de *Li telefonaré* i *Li vaig telegrafiar*, que són les construccions correctes, car aquests dos verbs, si mai admeten un complement directe, aquest designa allò que ha estat comunicat per aquests mitjans, però el complement de designació personal que demanen és sempre indirecte o datiu, el qual, com se sap, té el seu representant de tercera persona del singular en la forma *li*. Anàlogament, per tant, el complement de designació personal de *trucar* s'ha d'introduir per la preposició *a* i s'ha de pronominalitzar, en la tercera persona del singular, per mitjà de *li*: *Hem de trucar a la directora, Truqueu a en Març, Demà li trucarem, Truqueu-li* (i no «Truqueu-lo» o «Truqueu-la»).

Albert Jané